

Βάπτισμα και Νηπιοβαπτισμός

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#) / [Ποιμαντική](#)

[Πρωτοπρεσβύτερος Αντώνιος Αλεβιζόπουλος \(+\)](#)

Βάπτισμα

Κατά την ορθόδοξη πίστη η αναγέννηση του ανθρώπου πραγματοποιείται με το άγιο βάπτισμα. Δεν πρόκειται εδώ για το βάπτισμα του Ιωάννη, γιατί αυτό διακρίνεται από το Χριστιανικό βάπτισμα (Πράξ. ιθ' 3-5). Το Χριστιανικό βάπτισμα γίνεται εις το όνομα του Πατρός και του υιού και του Αγίου Πνεύματος (Ματθ. κη' 19).

Με το Χριστιανικό βάπτισμα ενδύεται κανείς τον Χριστό, λαμβάνει το Πνεύμα της υιοθεσίας και γίνεται κληρονόμος Θεού και συγκληρονόμος Ιησού Χριστού (Γαλ γ' 26-29. Ρωμ. η' 17). Η αγία Γραφή βεβαιώνει πώς δεν υπάρχουν δύο βαπτίσματα για τούς πιστούς το βάπτισμα με νερό, πού ακολουθείται από το άγιο Χρίσμα, είναι ή «άνωθεν αναγέννηση» του Ιω. γ' 3-5.

Το Χριστιανικό Λοιπόν βάπτισμα είναι απαραίτητο για τη σωτηρία (Μάρκ. ιστ' 16. Α' Πέτρ. γ' 20-21). Μ' αυτό αποθνήσκουμε ως προς την αμαρτία και αναγεννώμεθα πνευματικά (Πράξ. β' 38. Ρωμ. στ' 1-11. Τίτ. Υ' 5).

Με το άγιο βάπτισμα λαμβάνουμε το Πνεύμα της υιοθεσίας και γινόμαστε «τέκνα Θεού» (Ρωμ. η' 5-11. Γαλ δ' 5-6), γιατί με το βάπτισμα εντασσόμαστε στο σώμα του Κυρίου, στην Εκκλησία (Πράξ. β' 41.47. Α' Κορ. Ιβ' 13. Γαλ Υ' 26-28) «εν σώμα και εν Πνεύμα... μία πίστις, ένα βάπτισμα» (Εφεσ. δ' 4-5). Η Εκκλησία, πού είναι «στύλος και εδραίωμα της αληθείας» (Α' Τιμ. Υ' 15), ερμήνευσε το Ιω. γ' 3-5 σε αναφορά με το άγιο βάπτισμα.

Ο άγιος Ιουστίνος (†165) συνδέει το βάπτισμα με την αναγέννηση του Ιω. γ' 3-5' μάλιστα το χαρακτηρίζει «τρόπον αναγεννήσεως» (Άπολ Α' 61). Ο Ωριγένης (185-254) λέγει πώς το Άγιο Πνεύμα υπάρχει «εις μόνους τούς μεταλαμβάνοντας αυτού εν τη του βαπτίσματος δόσει» (παρά Άθαν., Πρός Σεραπ. επ. Δ', 10). Ο Τερτυλλιανός (†220) αναφέρει πώς «χωρίς το βάπτισμα δεν ανήκει σε κανένα η σωτηρία, όλως ιδιαιτέρως εξ αιτίας του Λόγου του Κυρίου, 'εάν τις δεν αναγεννηθεί εξ ύδατος', δεν έχει την Ζωήν» (Περί βαπτ. 12). Ο Μ. Άθανάσιος αναφέρει πώς ο βαπτιζόμενος «τον μεν παλαιόν απεκδύεται, ανακαινίζεται δε άνωθεν, γεννηθείς τη του Πνεύματος χάριτι» (Πρός Θεραπ., επιστ. Δ',13). (295-373)

Αλλά και στην εποχή των μεγάλων πατέρων, η Εκκλησία με τον ίδιο τρόπο ερμήνευσε τούς Λόγους της Γραφής, ταυτίζοντας τη σωτηρία και την αναγέννηση με το βάπτισμα.

Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρεται στο διάλογο με τον Νικόδημο (Ίω. γ' 1-21) και ονομάζει το βάπτισμα «λοχείαν», δηλαδή τοκετόν και «νέον δημιουργίας τρόπον... εξ ύδατος και Πνεύματος», «και αν ερωτήση κανείς 'πως από ύδωρ;', τότε πρέπει να δοθεί η απάντηση: Όπως ακριβώς εις την αρχήν το πρώτον υποκείμενον στοιχείον ήτό το χώμα και το παν ήτο έργο του Δημιουργού, έτσι και τώρα το μεν ύδωρ είναι το υποκείμενον στοιχείον, το παν δε είναι έργον της χάριτος του Πνεύματος'» (Χρυσ., Εις τό Ιω., ομιλ ΚΕ' 2).

«Διότι τίποτε το αισθητόν δεν μας παρέδωσεν ο Χριστός αλλά με αισθητά μεν πράγματα, όλα όμως νοητά. Έτσι και το βάπτισμα, η μεν δωρεά του ύδατος γίνεται με αισθητόν πράγμα, αλλά το συντελούμενον, δηλαδή η αναγέννησις και ανακαίνισις είναι νοητά. Διότι, εάν μεν ήσουν ασώματος, γυμνά θα σου παρέδιδε τα ασώματα αυτά δώρα. Επειδή όμως η ψυχή είναι στενά συνδεδεμένη με το σώμα, με αισθητά πράγματα σου παραδίδει τα νοητά» (Χρυσ., Εις το Ματθ., όμιλ. ΠΒ' 4)

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος (381) αναφέρει τρεις γεννήσεις: «την σωματική, την δια του βαπτίσματος και την δια της αναστάσεως» (Λόγος Μ' 2, Εις το άγιον βάπτισμα).Αλλά και οι Πατέρες της Δυτικής Εκκλησίας, όπως ο Αυγουστίνος, ονομάζουν το βάπτισμα «μυστήριον αναγεννήσεως». Γι' αυτό και όποιος αρνείται τον νηπιοβαπτισμό, βρίσκεται αντιμέτωπος με την αγία Γραφή, αλλά και με το «τυπικό της Εκκλησίας, πού παραδόθηκε από παλαιά και τηρείται πάντοτε» (Αύγουστ., Έπιστ. προς Σίξτο VII 32. X 43).

Το γεγονός της ταύτισης του βαπτίσματος με την αναγέννηση δεν σημαίνει βέβαια πώς το βάπτισμα μας απαλλάσσει από τον προσωπικό αγώνα για την διατήρηση και την καρποφορία του πνευματικού δώρου. Αντίθετα η Εκκλησία εύχεται στον

Κύριο να αναδείξει τον νεοφώτιστο «αήττητον αγωνιστήν κατά των μάτην έχθραν φερομένων κατ' αυτού» και να δώσει σ' αυτόν «πάντα μελετάν εν τω νόμω σου και τα ευάρεστά σοι πράττειν».

Όπως αναφέρθηκε, το βάπτισμα μας «ενδύει» τον Χριστό και μας εισάγει στο Σώμα του Χριστού, δηλαδή στη «βασιλεία του Θεού» (Ίω. γ' 3-5), όμως αυτός είναι ο «αρραβών» (Β' Κορ. ε' 5. Έφεσ. α' 14), τον οποίο ο άνθρωπος μπορεί και να χάσει. Άλλωστε η περίοδος του αρραβώνα, ακόμη και στις ανθρώπινες σχέσεις, είναι περίοδος δοκιμασίας. Γι' αυτό και απαιτείται άσκηση και αγώνας (Α' Θεσ. ε' 6-11. Α' Πέτρ. ε' 8-9).

Νηπιοβαπτισμός

Όπως αναφέραμε, στην ορθόδοξη Εκκλησία η αναγέννηση ταυτίζεται με το άγιο βάπτισμα, δεν προηγείται του βαπτίσματος. Το βάπτισμα είναι σωτηρία, γι' αυτό και δεν το στερούμε από τα μικρά παιδιά. Ο Κύριος παρήγγειλε πώς δεν πρέπει κανείς να εμποδίζει τα παιδιά να λάβουν τη χάρη (Ματθ. ιθ' 14).

Ο άγιος Ειρηναίος († 202), αναφέρει πώς ο Χριστός «ήλθε να σώσει δια του εαυτού τού όλους λέγω, όσοι δι' αυτού αναγεννώνται εις Θεόν, βρέφη και παιδιά και νέους και γέρους. Γι' αυτό ήλθε χάριν όλων των ηλικιών και έγινε βρέφος για τα βρέφη, αγιάζων τα βρέφη νήπιος μεταξύ των νηπίων, αγιάζων τούς έχοντας την ηλικίαν αυτήν...» (Ειρ.,MPL 7,784).

Ο Ωριγένης μας πληροφορεί για την πράξη της Εκκλησίας της εποχής του: «Τα παιδιά βαπτίζονται εις άφεσιν αμαρτημάτων... μήποτε επει' ουδεις καθαρός από ρύπου, τον ρύπον δε αποτίθεται τις δια του μυστηρίου του βαπτίσματος, δια τούτο

και τα παιδιά βαπτίζονται» (Υπόμν. εις Ρωμ. ε' 9, βλ. Π. Τρεμπέλα, Δογματική, τόμος 3, σ. 114).

Ο Τερτυλλιανός, κάτω από αιρετικές επιδράσεις αντιτίθεται στην τότε πράξη της Εκκλησίας και αναφέρει: «Γιατί η αθώα ηλικία σπεύδει εις την άφεσιν των αμαρτιών; Επιθυμεί ίσως να συμπεριφερθεί σε πρόσκαιρα πράγματα με μεγαλύτερα προσοχή, και τα θεϊκά αγαθά να εμπιστευθεί σε κάποιον, στον όποιον δεν εμπιστεύεται ακόμη τα γήινα;» (Τερτυλ, Περί βαπτ. 18).

Ο άγιος Κυπριανός († 258), μας πληροφορεί ότι «δεν επιτρέπεται να αρνηθούμε σε κανένα άνθρωπο, πού γεννήθηκε, το έλεος και τη χάρη του Θεού. Διότι, αφού ο Κύριος λέγει στο ευαγγέλιό του πώς ο Υιός του ανθρώπου δεν ήλθε να Καταστρέψει τις ψυχές των ανθρώπων, αλλά να τις σώσει (Λουκ. θ' 56), δεν επιτρέπεται, καθόσον εξαρτάται από μας, να απολεσθεί καμία ψυχή. Διότι τι λείπει ακόμη σε αυτόν πού σχηματίσθηκε στην κοιλία της μητέρας του με το χέρι του Θεού;». «Εάν κάτι θα μπορούσε να εμποδίσει τούς ανθρώπους να λάβουν τη χάρη, τότε θα ήταν πιο πολύ για τούς ενήλικες και ηλικιωμένους και γέροντες εμπόδιο οι βαρύτερες αμαρτίες. Εάν όμως παρέχεται άφεση αμαρτιών ακόμη και σε πιο βαριά αμαρτωλούς και σε εκείνους πού προηγουμένως πολλαπλά αμάρτησαν εναντίον του Θεού και δεν αποκλείεται κανείς από το βάπτισμα και τη χάρη, εάν αργότερα επιστρέψει, πόσο λιγότερο επιτρέπεται το να εμποδίζει κανείς ένα παιδί, πού είναι νεογέννητο και δεν διέπραξε καμία αμαρτία, ,αλλά έχει υποστεί μόνο με την πρώτη γέννηση τη δραστικότητα του παλαιού θανάτου, επειδή κι αυτό, όπως και ο Αδάμ εγεννήθη κατά σάρκα! Έτσι μπορεί να φθάσει στην άφεση αμαρτιών γι' αυτό το λόγο πιο εύκολα, επειδή δεν υπάρχουν για συγχώρηση προσωπικές αμαρτίες, αλλά μόνο ξένες αμαρτίες » (Κυπρ., Επιστ. προς Φίντους (BKV 2,273. 275).

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, για να κατοχυρώσει τον νηπιοβαπτισμό αναφέρει την περιτομή, πού γινόταν την όγδοη ημέρα από τη γέννηση του παιδιού (Γεν. ιζ' 12) και την επάλειψη των θυρών με αίμα του αμνού (Έξοδ. ιβ' 7) και υπογραμμίζει:

«Έχομεν αιτιολογίαν, την οκταήμερον περιτομήν, πού ήτο μιά τυπική σφραγίς και εδίδετο εις αυτούς, στους οποίους δεν είχε αναπτυχθεί ακόμη το λογικόν. Ομοίως και η επάλειψις των φλιών των θυρών, η οποία εφύλαττε με τα αναίσθητα, τα πρωτότοκα» (Γρηγ. Θεολογ., Λόγος μ' 28, ΕΠΕ 4,339).

«Έχεις νήπιον; μη δίδεις καιρόν εις την κακίαν, βάπτισέ το από την βρεφικήν ηλικίαν, αφιέρωσέ το εις το Πνεύμα από την ηλικίαν των μαλακών ονύχων» (Γρηγ. Θεολ. Λόγος , 17, ΕΠΕ 4,311).

Πηγή: π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου, *Εγχειρίδιο αιρέσεων και παραχριστιανικών ομάδων* .

<https://bit.ly/3nHOckE>